

**Keskkonnaministri määruse
„Püsielupaikade kaitse alla võtmise ja kaitse-eeskirja kehtestamisega seotud
keskkonnaministri määruste muutmise” eelnõu**

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Käesoleva määruse koostamise eesmärk on seoses Keretü looduskaitseala moodustamisega kaitstavate loodusobjektide tüübi ja seal kehtivate piirangute muutmise. Kõik Keretü looduskaitseala territooriumil asuvad püsielupaigad liidetakse Keretü looduskaitsealaga ja kogu alal kehtestatakse ühtne kaitsekord.

Eelnõukohase määrusega tunnistatakse kehtetuks looduskaitseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasolevate kaitstavate loodusobjektide piirid ja kaitsekord. Kaitstavad alad arvatakse Keretü looduskaitsealasse, et tagada paremini Keretü raba ja seda ümbritsevate metsade ning seal elavate kaitsealuste liikide kaitse ja säilimine.

Keskkonnaministri määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Kerttu Elm (tel 680 7913, e-post kerttu.elm@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo juhtivspetsialist Eleri Laidma (tel 680 7911, e-post eleri.laidma@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna üldosakonna peajurist Lüüli Junti (tel 680 7435, e-post lyyli.junti@keskkonnaamet.ee) ja Advokaadibüroo FORT vandeadvokaat Margus Kõiva (tel 528 8090, e-post margus.koiva@fortlegal.com). Keskkonnaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumite vahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, marika.erikson@envir.ee), ekspertiisi on teinud SA Eestimaa Looduse Fond (Keretü looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu ekspertiis, 2014). Keeleliselt on eelnõu toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu

Vastavalt looduskaitseaduse § 10 lõikele 2 on keskkonnaminister 21. juulil 2010. a määrusega nr 33 „Merikotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskirj” võtnud kaitse alla Keretü soo merikotka püsielupaiga Võru maakonnas Rõuge vallas Tsirgupalu külas. Nimetatud püsielupaik arvatakse Keretü looduskaitsealasse. Kaitstava loodusobjekti tüüp muutub ja seetõttu on vajalik muuta keskkonnaministri 21. juuli 2010. a määrust nr 33 ning tunnistada seal kehtetuks sätted, et välistada topelt kaitsekord.

Vastavalt looduskaitseaduse § 10 lõikele 2 on keskkonnaminister 3. juuli 2006. a määrusega nr 43 „Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskirj” võtnud kaitse alla Nursipalu must-toonekure püsielupaiga Võru maakonnas Rõuge vallas Tsirgupalu külas. Nimetatud püsielupaik arvatakse Keretü looduskaitsealasse. Kaitstava loodusobjekti tüüp muutub ja seetõttu on vajalik muuta keskkonnaministri 3. juuli 2006. a määrust nr 43 ning tunnistada seal kehtetuks sätted, et välistada topelt kaitsekord.

Vastavalt looduskaitseaduse § 10 lõikele 2 on keskkonnaminister 13. jaanuari 2005. a määrusega nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine” võtnud kaitse alla

Võru maakonnas Võru ja Rõuge vallas Tsirgupalu ja Mustassaare külas Keretü metsise püsielupaiga. Nimetatud püsielupaik arvatakse Keretü looduskaitsealasse. Kaitstava loodusobjekti tüüp muutub ja seetõttu on vajalik muuta keskkonnaministri 13. jaanuari 2005. a määrust nr 1 ning tunnistada seal kehtetuks sätted, et välistada topelt kaitsekord.

Kõikide nimetatud määruste väljatoodud punktid tunnistatakse pärast Keretü looduskaitseala moodustamist kehtetuks ja püsielupaikade maa-alad liidetakse Keretü looduskaitsealaga. Keretü looduskaitseala moodustatakse Kerretu raba ja seda ümbritsevate metsade ning seal elavate kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitseks. Püsielupaikade maa-ala on osa terviklikust loodusväärtuste kompleksist, mistõttu on need otstarbekas kaitsealaga liita. Metsise ja must-toonekure püsielupaikade territoorium on määratud moodustatava Keretü looduskaitseala sihtkaitsevöönditesse, kus kehtestatakse nende liikide ja elupaikade säilimiseks ja kaitseks püsielupaikadega võrreldes samaväärne kaitsekord. Kaitseala sihtkaitsevöönditesse määramisel on arvestatud püsielupaikade sihtkaitsevööndite piiridega (varem püsielupaiga sihtkaitsevööndisse kuulunud alad jäävad sihtkaitsevööndisse ka pärast Keretü looduskaitseala moodustamist). Erandiks on Kerretu soo merikotka püsielupaik, mis jääb edaspidi piiranguvööndisse, kuna merikotkad pole seal viimaste seirete käigus pesitsenud ning on asustanud teise pesa. 2011. aasta seire käigus leiti pesa, kus merikotkad on mitu aastat pesitsenud. See pesa jääb edaspidi Tsirgupalu sihtkaitsevööndisse, kus on arvestatud merikotkale vajaliku kaitsekorruga. Kerretu soo merikotka püsielupaigas asuv pesa on varisenud. Pesa asus lageraielangi serval ja merikotka kaitse tegevuskava (2013) kohaselt eelistab merikotkas vanemaid puistuid, kus uuem asustatud pesa ka asub.

3. Maaomanike seisukohad

Eelnõu avalikustamine toimus koos Keretü looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamisega 27. juunist–23. juulini 2017. Samal ajavahemikul toimus ka avalik väljapanek Võru Keskkonnaametis ja Rõuge Vallavalitsuses. Teade kaitse-eeskirja menetlemise algatamise kohta ilmus 26. juunil 2017. aastal ajalehes Õhtuleht, 27. juunil 2017. aastal ajalehes Võrumaa Teataja ja 26. juunil 2017. aastal Ametlikes Teadaannetes. Kaitse-eeskirja eelnõuga sai tutvuda ka Keskkonnaameti veebilehel www.keskkonnaamet.ee. Kaitse-eeskirja avalik arutelu toimus 23. augustil 2017. aastal ja sellest võttis osa 16 inimest.

Vastuväiteid püsielupaikade kaitse alla võtmise ja kaitse-eeskirja kehtestamisega seotud keskkonnaministri määruste muutmise eelnõule ei esitatud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ ehk linnudirektiivi artikli 1 kohaselt käsitleb nimetatud direktiiv kõikide looduslikult leiduvate linnuliikide, kaasa arvatud nende munade, pesade ja elupaikade kaitset EL liikmesriikides. See hõlmab nende liikide kaitset, hoidmist ja kontrolli ning kasutamist. Linnudirektiivi artiklite 2 ja 3 kohaselt võtavad liikmesriigid kasutusele vajalikud meetmed, sealhulgas kaitsealade loomine, eelnimetatud linnuliikide arvukuse hoidmiseks tasemel, mis vastab eelkõige ökoloogilistele, teaduslikele ja

kultuurilistele nõuetele, arvestades samal ajal majanduslikke ja puhkeaja veetmisega seotud vajadusi. Keretü looduskaitsealal on olulisteks kaitse-eesmärkideks mitme linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliigi kaitse.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Kuna püsielupaikade territoorium arvatakse looduskaitseala koosseisu ja jääb riikliku kaitse alla, siis puudub määruse jõustumisel oluline mõju loodus- ja elukeskkonnale, rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega muutuvad kohalike omavalitsuste maamaksutulud. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima määruse jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta. Keretü looduskaitseala moodustamisel laekub maamaksu Võru vallale rohkem ligikaudu 44,4 eurot ja Rõuge vallale vähem ligikaudu 4100 eurot aastas.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati teiste ministriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Ministriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.